

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Democratisch Zaanstad
Mevrouw J.E. Rot

Cc: Gemeenteraad van Zaanstad

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

R.E. van der Linden

AD/KAB/KAB

Telefoonnummer +31235144875

lindenr@noord-holland.nl

1 | 4

Verzenddatum

- 5 APR. 2022

Kenmerk

1810047/1810060

Uw kenmerk

Betreft: Participatie bij bouwprojecten in de Gemeente Zaanstad

Geachte mevrouw Rot,

Op 6 maart jongstleden heeft u de commissaris van de Koning, de heer van Dijk, een brief gestuurd waarin u uw zorgen uit over verschillende bouwprojecten in uw gemeente, de relatie van deze bouwprojecten tot hun omgeving en de onvrede bij omwonenden. In uw brief verzoekt u de heer van Dijk om een advies uit te brengen aan de gemeente Zaanstad ten aanzien van het provinciaal toezicht op de domeinen "informatiebeheer" en "omgeving" in relatie tot genoemde items.

Omdat het interbestuurlijk toezicht op gemeenten een bevoegdheid is van ons college en niet van de commissaris van de Koning ontvangt u deze reactie van ons.

Kortweg komt ons antwoord erop neer dat wij geen rol voor de provincie zien weggelegd in de problemen die u schetst maar des te meer een rol voor u en de gehele gemeenteraad van Zaanstad. Wij lichten dat graag nader toe.

De rol van IBT

Uw brief gaat inhoudelijk over twee zorgpunten, te weten participatietrajecten bij bouwontwikkelingen en over de financiële huishouding rondom bouwprojecten.

Ons college houdt toezicht op medebewindstaken van gemeenten. Wij hebben ervoor gekozen om onder meer actief toezicht te houden op en rondom de taken op het gebied van informatie en archiefbeheer en het omgevingsrecht. Vanuit onze rol als interbestuurlijk toezichthouder beoordelen wij of er bij gemeenten sprake is van taakverwaarlozing in de uitvoering van medebewindstaken op deze terreinen. De wet geeft ons bevoegdheden om toezicht te houden en - zo nodig - in de plaats te treden van het bestuursorgaan in de volgende gevallen. Een gemeentelijk bestuursorgaan:

- weigert een wettelijk gevorderde beslissing te nemen;
- voert een wettelijke gevorderde handeling niet uit en/of
- bereikt een wettelijk gevorderd resultaat niet.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Ons college onderneemt geen actie indien:

- een gang naar de rechter mogelijk is of is ingeslagen;
- hiermee in de autonomie van gemeenten getreden wordt.

Met deze context gaan wij nader in op de 2 zorgpunten die u heeft geschetst.

Participatie

Als eerste én met name richt u zich in uw brief op participatie en de wijze waarop de gemeente Zaanstad hieraan uitvoering geeft. Met betrekking tot participatie heeft de gemeente zeer grote beleidsvrijheid. Het is aan de gemeenteraad om participatiebeleid op te stellen én vast te stellen en het is aan het college om hierover verantwoording af te leggen hoe en op welke wijze zij uitvoering heeft gegeven aan dit beleid. Deze processen van kaderstelling en horizontale verantwoording behoren tot de zogenaamde autonomie van de gemeente en onze rol als toezichthouder is daarbij nihil.

Met betrekking tot participatie in bouwprojecten zijn er grofweg slechts twee wettelijke verplichtingen waaraan een gemeente moet voldoen en waar wij als college, in onze rol als interbestuurlijk toezichthouder, op kunnen ingrijpen als een gemeente daaraan niet voldoet.

1. Als de gemeenteraad voor een bouwproject een bestemmingsplan moet vaststellen of er is een vergunning met een zogenaamde uitgebreide procedure nodig voor een bouwproject dan moet een ieder de mogelijkheid krijgen om een zienswijze in te dienen bij de gemeenteraad, respectievelijk het college, voordat het besluit wordt genomen. Als vervolgens het besluit wordt genomen zonder dat de zienswijze is overgenomen kan de indiener, als hij belangen heeft bij de beslissing, in beroep gaan bij de bestuursrechter. Het bieden van de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen kunnen wij afdwingen. Op het moment dat deze mogelijkheid is geboden door het college staat de weg vrij naar de rechtbank. Vanaf dat moment speelt Interbestuurlijk Toezicht geen rol meer. De mogelijkheid geven tot het indienen van een zienswijze kan gezien worden als een verplichte vorm van participatie.¹
2. De andere verplichting is dat in de toelichting van een bestemmingsplan of een vergunning met een uitgebreide procedure een beschrijving wordt gegeven van de wijze waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding van het bestemmingsplan of de vergunning zijn betrokken.² Deze bepaling biedt echter veel ruimte voor een eigen invulling daarvan. Aangeven dat een ieder de mogelijkheid heeft gehad een zienswijze in te dienen op een ontwerp besluit (verplichting 1) is voldoende.

¹ [Wet ruimtelijke ordening 3.8 lid 1](#)

² [Besluit ruimtelijke ordening 3.1.6 lid 1 e](#)

Het vaststellen van participatiebeleid buiten deze twee verplichtingen en het controleren daarvan op de uitvoering is een autonome taak van de gemeenteraad³. Hierin kan en mag ons college geen rol spelen.

Financiële borging bouwprojecten

De wettelijke verplichting voor het borgen van kosten voor bouwprojecten bestaat uit het vaststellen van een exploitatieplan⁴. Als een gemeente voornemens is ergens te gaan bouwen of een bouw te faciliteren in afwijking van het bestemmingsplan, dient de gemeenteraad een exploitatieplan vast te stellen. Hieraan zitten wel een paar tenzij-bepalingen vast en de belangrijkste is dat de gemeenteraad geen exploitatieplan hoeft vast te stellen als het verhalen van de kosten van de grondexploitatie voor de gemeente op een andere wijze is verzekerd. Dit kan voorkomen als tussen gemeente en ontwikkelaar een zogenaamde anterieure overeenkomst is afgesloten.

Ons toezicht op financiële borging van bouwprojecten beperkt zich dus tot het nagaan van het hebben van een vastgesteld exploitatieplan of het hebben van een overeenkomst door een gemeente waarin de kosten voor de gemeente zijn verzekerd. De verdere inhoud van een exploitatieplan is aan de gemeenteraad en de inhoud van de overeenkomst is aan het college van burgemeester en wethouders.

Voorbeelden

In uw brief geeft u ook 6 voorbeelden van bouwplannen in Zaanstad. Behalve over de "Gebiedsvisie Balkhaventerrein" zijn de voorbeelden bij ons niet bekend. Zonder daar verder onderzoek naar te hebben gedaan lijken belanghebbenden in de voorbeelden de mogelijkheden te hebben om in beroep te gaan (nog geen vastgesteld bestemmingsplan en indienen handhavingsverzoeken). Hoewel u in uw inleiding aangeeft dat u juist als doel heeft om het aantal juridische procedures te verminderen is de mogelijkheid om een zaak aanhangig te maken bij de rechtbank voor ons college aanleiding om ons zeer terughoudend op te stellen.

Met betrekking tot het voorbeeld "Gebiedsvisie Balkhaventerrein" hebben wij met zowel (de advocaat van) een belanghebbende als (de advocaat van) de gemeente contact gehad. In dit geval hebben we geconstateerd dat de belanghebbende op veel onderdelen in beroep is gegaan en dit tot uitspraken van de bestuursrechter heeft geleid⁵. Wellicht zijn de uitspraken niet tot ieders tevredenheid, maar na een finale rechtelijke uitspraak speelt ons college geen rol meer.

Zoals eerder aangegeven, kunnen we uw zorgen met betrekking tot participatie, of het gebrek daaraan, niet wegnemen. Voor zover nog niet aanwezig liggen er voor de gemeenteraad voldoende kansen en mogelijkheden om participatie en versterking van democratische legitimatie van besluiten te verankeren in de Zaanse besluitvormingsprocessen.

³ [Gemeentewet 147](#)

⁴ [Wet ruimtelijke ordening 6.12](#)

⁵ [Laatste uitspraak Raad van State 202003005/1/R1](#)

Wij menen op deze wijze voldoende op uw brief te zijn ingegaan en wensen u succes met de opgaven.

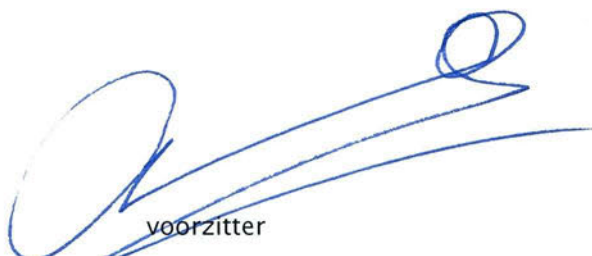
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Deze beslissing is namens Gedeputeerde Staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast